

Kaisa Saario

LAUSUNTO 23.3.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen yhdistäminen ja liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittäminen erityistehtävayhtiöksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on 3.3.2017 pyytänyt lausuntoa liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevasta esiselvityksestä. Lausuntopyynnössä pyydetään ottamaan myös kantaa Liikenneviraston liikenteen ohjaustoimintojen yhtiöittämiseen.

Keskuskauppakamari lausuu Keskuskauppakamarin liikennevaliokuntaa ja sähköisen liiketoiminnan valiokuntaa kuultuaan lausuntopyynnössä käsiteltävästä kahdesta asiakokonaisuudesta seuraavaa:

1. Esitys virastojen yhdistämisestä

Keskuskauppakamari kannattaa virastojen yhdistämiseen tähtäävää jatkovalmistelua ja esitykseen sisältyvää yleistä tavoitetta kehittää hallintojen rakenteita niin, että liikenteen ja viestinnän hallinto toimii asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti. Virastojen yhdistämisessä on kuitenkin samalla pidettävä huolta erityisalojen (eri liikennemuodot, teletoiminta, postiala) asiantuntemuksen säilyttämisestä ja kehittämisestä. Päätökset, joita virastoissa tehdään, ovat elinkeinoelämän kannalta merkittäviä ja on erittäin tärkeää, että erityisalojen asiantuntemus ja toimialatuntemus säilytetään virastojen yhdistämisestä huolimatta. Viranomaistoiminnan tehostamiseksi ja päällekkäisyyksien poistamiseksi Keskuskauppakamari ehdottaa, että käyttäjien oikeuksien valvonta teleasioiden osalta siirrettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastolle.

Ensi vuodesta on tulossa erittäin merkittävä murrosvuosi liikenteen hallinnon kannalta, koska virastojen yhdistyminen ajoittuisi samalle vuodelle, jolloin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminta lakkaa. Keskuskauppakamari kannattaa Liikenneviraston väyläverkostoon liittyvien tehtävien ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tienpidon tehtävien keskittämistä Liikennevirastoon. Keskuskauppakamarin mielestä olisi ollut ehdottoman tarpeellista kuvata liikenteen hallinnonalan muutosta laajemmin ja käsitellä sitä, miten estetään murroskohtiin tyypillisten riskien toteutuminen. Yritykset eivät saa joutua riittämättömästi valmisteltujen hallintomuutosten maksajiksi tai kärsijöiksi. Mikäli haasteisiin (esimerkiksi osaamisen siirto) ei ole ajoissa varauduttu, niin myös palvelujen saatavuus tai laatu voivat vaarantua.

Esityksessä ehdotetaan, että Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Viestintävirasto ja Liikenneviraston viranomaistoiminnot yhdistetään. Virastojen yhdistämisellä tavoitellaan muun muassa kustannussäästöjä. Mikäli yhdistämiseen päädytään, Keskuskauppakamari edellyttää, että virastojen perimiä veroluontoisia maksuja todella alennetaan. Maksujen kustannustehokkuutta, läpinäkyvyyttä ja yritysvaikutuksia on myös syytä seurata nykyistä tarkemmin. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että esityksessä ei käsitelty sitä, kuinka varmistetaan, että toimintokohtaisesti perittävät maksut (esim. lentoliikenteen ja postialan valvontamaksut, telealan tietoyhteiskunta-, taajuus- ja numerointimaksut) eivät päädy viraston yleiskatteeseen vaan regulaation mukaisesti maksavan toimialan hyväksi asianomaisen toiminnan viranomaistehtäviin.

2. Esitys liikenteen ohjaustoiminnon yhtiöittämisestä valtion erityistehtäväyhtiöksi

Liikenteen ohjaustoimintojen yhdistäminen samaan osakeyhtiökonserniin saattaa edistää osaamiseen, talouteen ja hallintoon liittyvien resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä, kustannustehokkuutta ja kokonaisuuden hallintaa. Keskuskauppakamari suhtautuu kuitenkin varauksellisesti liikenteenohjaustoimintojen yhtiöittämiseen erityistehtäväyhtiöksi. Kokonaisuudessa on ainakin useita asioita, joita on syytä tarkentaa jatkotyössä. Keskuskauppakamari pitää myös tärkeänä, että jatkotyössä kiinnitetään enemmän huomiota yhtiöittämisen vaikutuksiin.

Ohjausjärjestelmien kehittämiseen liittyy kansainvälistä sääntelyä ja yhteistyötä sekä toimintoihin kehittynyttä erityisosaamista. Eri liikennemuodoissa ohjaustoiminnot ovat kehittyneet eri tavalla. Keskuskauppakamarin alustavan arvion mukaan erilliseen osakeyhtiökokonaisuuteen siirtyvinä osa toiminnoista irtaantuisi yhteistyöstä kokonaisuuden kannalta liian varhaisessa kehitysvaiheessa. Erityisesti VTS:n kehittäminen erillisenä kokonaisuutena on erittäin tärkeää merenkulun sujuvuuden, turvallisuuden ja toimintavarmuuden kannalta.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että tieinfrastruktuurin kehittämisen malli on vielä avoinna. Ennen päätöstä yhtiöittää tieliikenteen ohjaustoimintoja pitäisi arvioida tulevia ratkaisuja infrastruktuurin omistamisen, hallinnan ja rahoittamisen suhteen.

Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota osakeyhtiön tulorahoituslähteiden mahdolliseen muuttumiseen. Kun ohjausjärjestelmä siirretään osakeyhtiöön, osakeyhtiön tulorahoitus voi tulevaisuudessa koostua myös asiakasmaksuista, vaikka ensi vaiheessa esitetäänkin viraston rahoituksellaan tilaavan toiminnan. Tulorahoituksen pitää olla asiakkaille läpinäkyvää. Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota myös siihen, että jos osakeyhtiön tehtäviin kuuluu asioita, joissa on yksityisen sektorin osaamista ja kehitystyötä, tulisi viraston, joka tilaa osakeyhtiöltä toimintaa, toimia markkinassa läpinäkyvästi ja avoimesti.

Mikäli elinkeinoelämälle tärkeitä liikenteen ohjaustoimintoja yhtiötetään yhdeksi tai useammaksi yhtiöksi, on tärkeää huolehtia asiakaslähtöisyydestä, läpinäkyvyydestä, ja

yritystarpeiden huomioimisesta. Erityisen tärkeää on, että yhtiöittäessä useita rinnakkaisia yhteiskunnalle ja elinkeinoelämälle tärkeitä toimintoja huolehditaan hyvästä kokonaisuuden hallinnasta ja riskienhallinnasta.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Leena Linnainmaa
Varatoimitusjohtaja